

**Preek 13 april 2025 Doop- en belijdenisdienst
HWS Ontmoetingskerk
Marcus 15:1-15**

Gemeente van Jezus Christus,

Vandaag is een feestelijke dag. Vier mensen zullen hier in het midden van de kerkelijke gemeente voor Gods aangezicht 'ja' zeggen. Ja op de vraag of je gelooft. Dat gebeurt straks, verderop in de dienst. Ze zullen dan met zijn vieren hier op het podium staan en dan zal ik ze een drietal vragen stellen. Drie vragen, maar één antwoord... Ja. Althans dat hoop en verwacht ik wel.

In onze Bijbeltekst van vandaag gaat het ook over drie vragen. Drie vragen, met verschillende antwoorden die ons laten proeven van het bijzondere, het wonderlijke van het christelijke geloof. De eerste vraag is 'Bent U de koning van de Joden?', de tweede 'Waarom antwoordt U niet?' en de derde vraag is eigenlijk een serie van drie vragen aan de mensen. De vraag van Pilatus wat de mensen willen dat hij met Jezus doet. Drie vragen, drie antwoorden. Laten wij ons verwonderen.

Als je de kerkdienst van vorige week hier ook heb meegemaakt heb je gehoord over de rechtszaak van het sanhedrin tegen Jezus. Het was een religieuze zaak. Nu komt Jezus voor de politieke machthebber te staan: het machtige Romeinse rijk in de persoon van Pontius Pilatus. Het is een keiharde man weten we uit allerlei historische bronnen. Hij is er niet vies van om met grof geweld het Joodse volk zijn zin op te leggen. Het doel van Pilatus is om de macht stevig in handen te hebben. Hij is de vertegenwoordiger van Rome. En Rome duldt geen tegenstand.

Dat weten de mensen van het sanhedrin ook. En dus komen ze met een duidelijke aanklacht bij Pilatus. Jezus is de koning van de Joden, of althans Hij claimt dat te zijn. Pilatus interesseert het niet hoe er religieus naar Jezus wordt gekeken. Maar een koning... Dat is een bedreiging voor Rome, een opstand. Dat moet direct de kop worden ingedrukt. En dus de vraag van Pilatus aan Jezus: 'Bent U de koning van de Joden?'

Jezus antwoordt: 'U zegt het.' U zegt het? Wat is dit nu voor antwoord? Vorige week toen we nadachten over Jezus in de rechtszaak bij het sanhedrin gaf Jezus juist heel duidelijk en radicaal antwoord. Daarmee liet Hij als het ware het oordeel over zichzelf neerkomen. Maar hier voor Pilatus... 'U zegt het.'

Pilatus wil weten of Jezus politiek is. Is Hij een machthebber, heeft hij politieke ambities? Jezus geeft heel bewust een vaag antwoord. 'U zegt het.' Het is een antwoord: 'ja én nee'. Als je aan boeddha zou vragen ben jij een politiek heerser is het antwoord duidelijk: nee. Bij Mohammed is het ook duidelijk: ja. Bij Jezus: 'U zegt het.' Ja en nee... We zien hier een voorbeeld voor het christelijke geloof... Zijn wij een politieke macht? Ja en nee... Hier kom ik zo nog op terug.

De rechtszaak gaat door. De hogepriesters van het sanhedrin brengen allerlei beschuldigingen tegen Jezus in. Maar Jezus reageert niet. Hij houdt Zijn mond. Dan komt de tweede vraag, opnieuw van Pilatus aan Jezus: 'Waarom antwoordt U niet? U hoort toch waar ze U allemaal van beschuldigen?' Antwoord van Jezus Stilte... Het werpt een scherp contract op met de

mensen van het sanhedrin. Zij blijven maar beschuldigingen tegen Jezus inbrengen. Zij willen Hem veroordeelt zien. En ze zijn bang dat hij onverhoopt toch vrijgesproken wordt. Ze zetten dus alles op alles, ze doen hun uiterste best om Jezus veroordeeld te krijgen. Dat is logisch, dat begrijpt Pilatus... Zo is hij zelf ook. En dus vraagt Hij aan Jezus. Wat ga je er aan doen? Wat is jouw strategie? Hoe ga je voorkomen dat zij hun doel behalen en hoe behaal jij je eigen doel? Dat is de wereld van Pilatus... Jezus is anders... Hij zwijgt... Is stil... En dan lezen we: 'Maar Jezus zei helemaal niets meer, tot verwondering van Pilatus.' Verwondering. Alle grote Nederlandse Bijbelvertalingen vertalen het met dat woord. Maar eigenlijk is het geen goede vertaling, het probleem is alleen dat wij geen Nederlands woord hebben om het Grieks recht te doen. Je zou het kunnen omschrijven als: zeer positief verbaasd... Dat klinkt een beetje in verwondering door, maar het is positiever. Pilatus verwondert zich op zeer positieve manier over Jezus' reactie... Jezus' zwijgen...

Het is een bijzonder moment... Jezelf zeer positief verwonderen over Jezus... Over God... Over het christelijke geloof... Ik denk dat dat vaak een eerste stap is op de weg naar geloof... Je maakt iets mee, je hoort iets, je voelt iets... En je beseft: dit is anders. Helemaal anders. Onverwacht, ongedacht... Wereldvreemd, maar goed, mooi, bijzonder... Je bent verwonderd... Dat maakt Pilatus hier mee. Er is vanuit historische bronnen geen enkele reden om te denken dat Pilatus ooit tot geloof is gekomen, maar hier is wel die verwondering... Die positieve verbazing... Zo begint voor velen het geloof. Het eerste zaadje is geplant... Nu is de vraag: gaat het groeien. Voor jullie, mensen die vandaag belijdenis mogen doen, sommigen van jullie mogen gedoopt gaan worden... Is die verwondering, dat eerste zaadje, die eerste zaadjes, gaan groeien... Het heeft wortel geschoten, de plant, de bloem is groter geworden. Is gaan bloeien. En dat betekent niet dat jullie nu volgroeid zijn in het geloof. Zijn wij dat ooit? Is iemand dat hier? Ik denk het zeer zeker niet... Maar de bloem bloeit. Vrucht van die eerste verwondering, die eerste verbazing: wow... Zo is Jezus, zo is God, zo is het christendom... Het kan zomaar gaan groeien... je komt tot geloof...

Dat is best bijzonder tegenwoordig in West-Europa. We spreken vaak over ontkerkelijking en secularisatie. Telkens wanneer er een onderzoek wordt gepubliceerd klinkt weer: het aantal gelovigen in Nederland daalt, de kerkgang wordt steeds minder, achteruitgang... Alhoewel... Schijnt er licht aan het einde van de tunnel? Juist onder jonge mensen blijkt een onverwacht grote opleving te zijn in kerkgang, in geloof. Begin van iets moois? Als je naar het Verenigd Koninkrijk kijkt lijkt dat inderdaad het geval te zijn. Dat land loopt doorgaans kerkelijk gezien zo'n vijf á tien jaar vooruit op Nederland. Daar is deze week ook een onderzoek gepubliceerd. Het vorige onderzoek dateerde uit 2018. Toen gingen er in Engeland en Wales zo'n 3,7 miljoen volwassenen naar de kerk. Dat is nu anno 2025 gestegen naar 5,8 miljoen. Een groei van 2,1 miljoen van met name jonge mensen. Je zou je er zomaar over kunnen gaan verwonderen. Voor velen was de kerk al dood en begraven, maar zij leeft, zij is opgestaan. Velen verwonderen zich over Jezus, komen tot geloof... En delen hun verwondering met de mensen om hen heen. Zaadjes worden zo geplant, geloofsbloemen komen tot bloei.

Pilatus verwonderde zich op positieve manier over Jezus. Maar hij was niet de enige. Juist in de eerste eeuwen van het christelijke geloof werden de christenen vaak als een heel bijzonder soort mensen gezien. Paar voorbeelden. De niet-christelijke Romeinse keizer Julianus deed zijn uiterste best om de groei van het christendom te beperken. Maar het lukte hem niet. Want zo lezen we in een brief van hem. Zorgen de christenen niet alleen voor hun eigen armen, maar ook voor alle andere armen. En dat terwijl, zo schrijft de heidense keizer, de heidenen niet eens voor hun eigen armen zorgden. Niet langer vooral voor je zelf zorgen, maar juist ook voor de behoeftige medemens. Je verwondert je erover... En velen, met name armen, kwamen tot geloof.

In de Romeinse tijd waren er veel meer mannen dan vrouwen. Gemiddeld genomen waren er voor elke 140 mannen zo ongeveer 100 vrouwen. Hoe kwam dat? Vrouwen werden als minderwaardig en als duur gezien. Als er een jongen geboren werd was dat vaak een reden tot grote blijdschap, maar een meisje... Dat was anders. Je moest haar kleden, te eten geven, een dure bruidsschat betalen... En dat terwijl ze geen geld opleverde. Het gebeurde heel vaak dat de vaders na de geboorte van hun dochter het kind letterlijk bij het vuil buiten weggooiden. Nu onvoorstelbaar, toen jammer genoeg heel gewoon. Maar de christenen waren anders. Zij gingen actief op zoek naar zulke meisjes. Ze probeerden hen te redden, een leven te geven. Daarnaast zetten ze zich in voor vrouwen rechten. Ze zorgden voor de weduwen en ze maakten een einde aan de dubbele moraal dat vrouwen trouw moesten zijn in het huwelijk maar mannen totaal niet. Zowel vrouwen als mannen mochten niet vreemdgaan... Voor die tijd: je zou je erover verwonderen. En velen kwamen tot geloof... Met name vrouwen...

En dan de vraag. Is dit politiek? U zegt het... Ja en nee... Ja, de maatschappij wordt wezenlijk veranderd... Nee, het gebeurt niet vanuit de centrum van de macht, maar vanuit de marge. En dat is het voorbeeld dat Jezus ons geeft wanneer hij tegen Pilatus zegt: 'U zegt het.' Bent U politiek? Ja en nee. Dat is onze roeping... Wij worden als gelovigen allen geroepen om een verschil te maken in de maatschappij, in de wereld. Als ik zou vragen wie is er actief lid van een politieke partij, dan gaat er een enkele hand omhoog, misschien zelfs geen. Maar als je zou vragen wie zet zich in voor de maatschappij, voor de wereld om ons heen, dan gaat als het goed is de hand van elke gelovige omhoog. Zo leert Christus ons. Is het Koninkrijk van God politiek ja... En nee... Want als het teveel politiek wordt dan gebeurt er wat er in Nederland en de meeste West-Europese landen is gebeurd. De christenen in de politiek sluiten compromissen waardoor de radicaliteit van Christus ondermijnd wordt. En de gelovigen leunen achterover, want de regering neemt onze roeping van liefde tot de medemens over. Wat overblijft is een minder krachtige vorm van christendom en christenen die de wereld laten voor wat het is. Met als gevolg secularisatie, waardoor vervolgens de christelijke invloed in de politiek en de maatschappij keldert. Wij zien nu meer en meer de gevolgen daarvan. Dus is het Koninkrijk van God politiek? Ja, maar niet teveel, nee, maar niet te weinig.

Heel anders was het in de tijd van het vroege christendom. Nog een voorbeeld waar velen zich over verwonderen. Het gebeurde regelmatig dat er in een stad een ernstige ziekte uitbrak. In een

tijd zonder moderne geneeskunde gebeurde het dan dat bijvoorbeeld een kwart of zelfs een derde van de bewoners van zo'n stad overleed. Wat deden de mensen dus? Die vluchtten massaal de stad uit. Weg bij de mensen, weg bij de besmettingen vandaan, op weg naar de veiligheid. Maar de christenen, die niet... Die bleven massaal achter om voor de achtergelaten zieken te zorgen. Je kunt raden wat er dus gebeurde. Die christenen werden vaak ziek... En velen overleden... Ze gaven hun leven voor de medemens, die ze vaak niet eens kenden... Je zou je erover verwonderen... En velen kwamen tot geloof...

En dan nu de vraag aan ons. Wie van ons zou ertoe bereid zijn om zijn leven voor een ander, voor een vreemde te geven? In de vroege kerk was het gewoon om bij ernstige ziekten in de stad te blijven. Om je leven te wagen voor de onbekende mens. Zou jij dat kunnen? Ik schat in dat voor de meesten het antwoord nee is. Nee, natuurlijk niet... Verstandelijk gezien is dat zo onlogisch...

Tijd voor de derde vraag van Pilatus. Niet aan Jezus, maar een serie van drie vragen aan het volk: 'Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?' Nee... 'Wat moet ik dan doen met de man die u de koning van de Joden noemt?' Kruisig Hem... 'Wat heeft Hij dan misdaan?' Er kan geen antwoord worden gegeven en dus roepen ze des te harder: 'Kruisig Hem!'

Pilatus is niet geïnteresseerd in eerlijke rechtsspraak. Hij wil gewoon de macht hebben. Hij beseft dat Jezus voor hem geen gevaar is. Het machtige sanhedrin is dat wel. En dus wil hij hen eigenlijk een hak zetten. Jezus vrij laten. En dus bedenkt hij een plan. Het is Pesach. Het is de gewoonte dat hij een gevangene vrij laat... En dus mag het volk kiezen. Barabbas, de moordenaar, het gevaar voor de gewone mens... Of Jezus... Het volk kiest Barabbas. Je zou je erover kunnen verwonderen... En terecht... Want dit is de kern van het christelijk geloof. Wij zijn, jij bent Barabbas. De mens die tekort schiet. Tekort schiet richting zichzelf, richting de medemens, richting God... Jij bent de mens die in een rechtvaardige wereld gestraft zou moeten worden. Voor al wat je gedaan hebt, wat je niet gedaan hebt, voor wat je gedacht hebt... Jezus is anders... Hij is de onschuldige... Maar Hij draagt de straf. Zodat jij vrijuit kan gaan. Jij bent Barabbas. En Jezus sterft in jouw plaats... Je mag je erover verwonderen...

En wanneer die waarheid in je hart leeft. Niet alleen verstandelijk, maar ook in je hart... Dan kan je je misschien toch iets voorstellen van die christenen die de zieken niet in de steek lieten. Die stierven voor hun medemens. En wanneer jezelf geconfronteerd wordt met zo'n situatie, met zo'n keus... Dan kies je misschien wel hetzelfde... Want Jezus voor mij... Ik geef het terug... Aan de ander... En zo wordt de wereld een mooiere plek, zo breekt het Koninkrijk van God door in onze tijd nu. Dankzij Hem die Zijn leven gaf voor ons. Mooi he? Je zou je er zomaar over kunnen gaan verwonderen. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410